

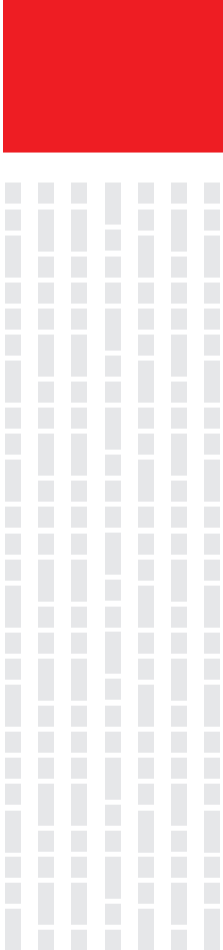
فرهنگیان

روزنامه‌ای است که در تهران چاپ می‌شود. در ۷ مهر ۱۴۰۳ شماره ۴۳۳۸

شماره ۴۳۳۸

FARHIKHTEGANDAILY.COM

FARHIKHTEGANONLINE



مدیرمسئول:

■ محمدامین ایمانجان‌ی

قائم‌مقام مدیرمسئول:

■ مسعود فروغی

سردبیر:

■ محمد زعیم‌زاده

تلفن و فکس:

■ ۶۲۹۹۹۴۵ (۰۲۱)

کدپستی:

■ ۱۱۳۵۳۳۸۱۶

چاپ:

■ چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی

نشانی:

■ خیابان حافظ،بابین‌تراز،جمهوری

■ روی‌روی ساختمان‌بورس

■ ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

همه نکاتی که درباره ساخت ۲/۶ میلیون خانه می‌دانیم

کشمکش درباره آمار مسکن



در روزهای گذشته اظهارات جنجالی وزیر راه و شهرسازی درخصوص آخرین وضعیت نهضت ملی مسکن حسابی در رسانه‌ها سرورصد کرد.
فرزانه صادق در اولین جلسه کاری با مدیران استانی وزارت راه و شهرسازی و همچنین معاونان بخش مسکن خود، بعد از اینکه گزارش عملکرد پیشرفت مسکن ملی را از آنها دریافت می‌کند با مشاهده اختلافات آماری بین گزارش‌های مختلف، خطاب به مدیران اعلام می‌کند: «عددسازی» تمام!
وزیر راه و شهرسازی در ادامه می‌گوید تصویری شـد تاآن یک میلیون واحد مسکونی روی زمین‌های ۹۹ساله در قالب مسکن ملی، احداث شده است. برخی حتی می‌گویند ۲ میلیون واحد مسکونی ساخته شده اما الان مشخص شده قرارداد‌های ساخت مسکن دولتی روی زمین ۹۹ ساله، زیر ۵۰هزار واحد مسکونی است.
وزیر راه و شهرسازی از مدیران استانی خواسته گزارش دقیق از آنچه‌تعداد دولت چهاردهم نسبت‌به تعهدات دولت‌سیزدهم در قبال پیش‌خریداران مسکن ملی است را به وزارتخانه اعلام و برای تکمیل آنها طی ۴سال آینده، برنامه ارائه کنند.
در این جلسه، ۴مانع ساخت مسکن ملی شامل ۱-بی‌ای‌کار نبودن وزارت نیرو و وزارت نفت برای تامین آب و برق و گاز پروژه‌ها ۲-ای‌کار نبودن بانک‌ها برای پرداخت تسهیلات ۳- عدم مشارکت انبوه‌سازان و ۴-ای‌کار نبودن دستگاه‌های دولتی استان‌ها اعلام شده است.
اظهارات وزیر راه و شهرسازیه دولت چهاردهم درحالی است‌که درآخرین ماه‌فعالیت دولت‌سیزدهم، وزارت راه و شهرسازی اعلام کرده بود عملیات اجرایی ۲۶ میلیون واحد مسکونی درحال اجراست.
در ادامه با استناد به آمارهای اعلامی وزارت راه و شهرسازی در دولت‌سیزدهم، ابهامات و تناقض‌های داده‌های اعلامی نهضت ملی مسکن برسی شده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد ریشه تناقض‌ها و ابهامات را می‌توان در تفسیر متفاوت از ساخت مسکن یافت‌که در جدول خلاصه آن آمده است.

۲ میلیون و ۶۳۰ هزار واحد مسکن کجاست؟

اواخر خردادماه ۱۴۰۳ معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی در گزارشی مهم‌ترین سیاست‌گذاری‌ها و اقدامات وزارتخانه را برای ساماندهی و افزایش عرضه در بازار مسکن و زمین تشریح کرد. براساس گزارش ارائه‌شده در انتهای خردادماه ۱۴۰۳ بیش از دو میلیون و ۶۳۰ هزار واحد مسکونی نهضت ملی مسکن در قالب‌های مختلف در سراسر کشور در حال اجراست. اتم اقدامات وزارت راه و شهرسازی در بخش ساماندهی و افزایش عرضه در بازار مسکن و زمین به شرح زیر توصیف شده است:

الف) تامین زمین به مساحت بالغ بر ۲۸ هزار هکتار و به ظرفیت حدود دو میلیون واحد مسکونی در مناطق شهری کشور.
طبق توضیحات معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی، زمین‌های نهضت ملی مسکن به مساحت بالغ ۲۸ هزار هکتار و به ظرفیت احداث حدود دو میلیون واحد مسکونی در مناطق شهری کشور تامین شد. این اراضی به منظور افزایش عرضه زمین جهت واگذاری به متقاضیان واجد شرایط از طریق ایجاد شهرها و شهرک‌های جدید، الحاق زمین به شهرها، تغییر کاربری اراضی واقع در محدوده شهرها تامین شده است.
ب) اجرای طرح نهضت ملی مسکن و شروع عملیات اجرایی بالغ بر دو میلیون و ۶۳۰ هزار واحد مسکونی و

ج) نوسازی بافت‌های فرسوده، نوسازی و بهسازی واحدهای مسکونی روستایی، پرداخت تسهیلات به بخش خصوصی دارای زمین مسکونی (خودمالکی) و تکمیل واحدهای باقی‌مانده مسکن مهر است.

طبق توضیحات این معاونت، اجرای طرح نهضت ملی مسکن و شروع عملیات اجرایی بالغ بر دو میلیون و ۶۳۰ هزار واحد در قالب برنامه‌های مختلف در حال اجراست.
اجرای این واحدها در قالب‌های واگذاری انفرادی و گروهی زمین دولتی به متقاضیان واجد شرایط شهری و روستایی، اجرای پروژه‌های انبوه‌سازی در زمین‌های دولتی برای متقاضیان واجد شرایط شهری، تامین مسکن ملکی و سازمانی نیروهای مسلح و واگذاری زمین به متقاضیان واجد شرایط قانون جوانی جمعیت، نوسازی بافت‌های فرسوده، نوسازی و بهسازی واحدهای مسکونی فرسوده، پرداخت تسهیلات به بخش خصوصی دارای زمین مسکونی (خودمالکی)، تکمیل واحدهای باقی‌مانده مسکن مهر در سراسر کشور در حال اجراست.

۱. واگذاری انفرادی و گروهی زمین دولتی به متقاضیان واجد شرایط شهری و روستایی:
این برنامه به منظور مردم‌سازی با واگذاری زمین دولتی به صورت انفرادی یا گروهی چند خانوار به صورت اجاره ۹۹ ساله (قیمت زمین صفر) با اولویت روستاها و شهرهای متوسط و کوچک عملیاتی می‌شود.
ساخت مسکن در این اراضی با نظارت شهرداری‌ها و سازمان نظام مهندسی و تحت مدیریت مستقیم خود مردم ساخته می‌شوند.
در این برنامه مالکیت اراضی به متقاضیان واگذار نمی‌شود و در اختیار دولت باقی می‌ماند و متقاضیان واجد شرایط صرفاً حق بهره‌برداری از این اراضی به صورت اجاره ۹۹ ساله را دارند.
در راستای اجرای این برنامه تا انتهای بهار ۱۴۰۳ برای ساخت بالغ بر ۴۱۹ هزار واحد مسکونی زمین واگذار شده است.

۲. اجرای پروژه‌های انبوه‌سازی در زمین‌های دولتی برای متقاضیان واجد شرایط شهری:
این برنامه نیز به منظور تامین مسکن متقاضیان واجد شرایط و با اجرای پروژه‌های انبوه‌سازی مسکن در شهرها و اراضی فاقد امکان واگذاری انفرادی و گروهی و با استفاده از ظرفیت سازندگان دارای صلاحیت اجرایی می‌شود.
در این برنامه نیز به منظور قیمت‌تمام‌شده ساخت مسکن زمین به صورت اجاره ۹۹

ساله (قیمت زمین صفر) واگذار می‌شود.
در قالب این برنامه تا انتهای بهار ۱۴۰۳ عملیات ساخت بالغ بر ۷۲۰ هزار واحد مسکونی آغاز شده است.

۳. تامین مسکن ملکی و سازمانی نیروهای مسلح:
به منظور تامین مسکن کارکنان نیروهای مسلح استفاده از ظرفیت و امکانات این نیروها و دولت شامل تسهیلات ساخت، زمین، تخفیف عوارض صدور پروانه و… در دستور کار است.
تا انتهای بهار ۱۴۰۳ عملیات ساخت بالغ بر ۲۵۴ هزار واحد مسکونی برای تامین مسکن ملکی و سازمانی نیروهای مسلح شروع شده است.
لازم به ذکر است نرخ سود تسهیلات سه برنامه فوق‌الذکر (شماره یک، دو و سه) به میزان پنج درصد کمتر از نرخ سود مصوب شورای پول و اعتبار است.

۴. واگذاری زمین به متقاضیان واجد شرایط قانون جوانی جمعیت:
تا انتهای بهار ۱۴۰۳ در راستای اجرای ماده ۴ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، زمین مورد نیاز ساخت بالغ بر ۷۴ هزار واحد مسکونی، زمین به متقاضیان واجد شرایط این قانون واگذار شده است.

۵- نوسازی بافت‌های فرسوده:
این برنامه با ارائه مشوق‌های مالی و غیرمالی همچون پرداخت تسهیلات ارزان قیمت، عدم دریافت عوارض صدور پروانه ساختمان، اجرای طرح کلید به کلید، پرداخت تسهیلات اجاره موقت و ارائه مشوق‌های کالبدی و شهرسازی به مالکان واقع در بافت‌های فرسوده شهری و همچنین بهبود سرانه فضاهای عمومی و خدمات روبرویی دریافت‌های فرسوده شهری اجرایی می‌شود.
در اجرای این برنامه نیز تا انتهای بهار ۱۴۰۳ نوسازی بیش از ۲۸۳ هزار واحد مسکونی آغاز شده است.

۶. نوسازی و بهسازی واحدهای مسکونی روستایی:
طبق گزارش معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی تا انتهای بهار ۱۴۰۳ در روستاها با پرداخت تسهیلات یارانه‌ای (بانخ سود پنج درصد) و همچنین ارائه خدمات مهندسی، نوسازی و بهسازی واحدهای مسکونی در دستور کار بوده است.
براساس این گزارش تا انتهای بهار ۱۴۰۳ نوسازی و بهسازی بالغ بر ۵۴۵ هزار واحد مسکونی در دستور کار قرار گرفته است.

۷. پرداخت تسهیلات به بخش خصوصی دارای زمین مسکونی (خودمالکی):
به منظور استفاده از ظرفیت اراضی اشخاص و بخش خصوصی به متقاضیان ساخت مسکن دارای زمین، بدون سپردن گذاری تسهیلات ساخت مسکن پرداخت می‌شود.
تا انتهای بهار ۱۴۰۳ بالغ بر ۲۰۶ هزار فقره تسهیلات ساخت مسکن به بخش خصوصی دارای زمین پرداخت شده است.

۸. تکمیل واحدهای باقی‌مانده مسکن مهر:
طبق گزارش معاونت مسکن وزارت راه و شهرسازی در ابتدای شروع به کار دولت سیزدهم عملیات ساختمانی حدود ۲۵۰ هزار واحد مسکن مهر (طرح دولت احمدی‌نژاد) + اقدام ملی مسکن (طرح دولت روحانی)، باقی‌مانده بود که در طی دو نیم سال گذشته ۱۳۲ هزار واحد از این واحدها عموماً با استفاده از منابع داخلی وزارت راه و شهرسازی تکمیل و به متقاضیان واگذار شده است.
حدود ۶۰ درصد از این واحدها نیز به پیشرفت فیزیکی بیش از ۷۵ درصد رسیده‌اند که این واحدها نیز در آینده نزدیک با تامین منابع مالی مورد نیاز و حل مشکلات حقوقی تکمیل و به متقاضیان واگذار می‌شوند.

مسکن دولتی‌ساز چقدر است؟

برداشت‌های متفاوت از ساخت مسکن دولتی آنجایی به ابهامات دامن می‌زند که سه‌شنبه ۳ مهر ۱۴۰۳ مسعود بیات‌منش، سرپرست معاونت مسکن و ساختمان در برنامه میز اقتصاد در تشریح وضعیت احداث واحدهای نهضت ملی مسکن در کشور و همچنین سیاست‌ها و برنامه‌های دولت چهاردهم برای عمل به تعهدات وزارت راه و شهرسازی گفت تاکنون اراضی یک میلیون و ۲۰۰ هزار واحد مسکونی نهضت ملی تامین شده و ۳۶۰ هزار واحد نهضت ملی مسکن در حال تکمیل است.
سرپرست معاونت مسکن و ساختمان اشاره به اینکه مقدمات اجرای طرح نهضت ملی مسکن با اجرای طرح اقدام ملی مسکن و با بهره‌مندی از تجربیات

کسب شده در طرح مسکن مهر در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ آغاز شد، گفت: «طرح نهضت ملی مسکن با ابلاغ قانون جهش تولید مسکن در سال ۱۴۰۰ و با آغاز به کار دولت سیزدهم شروع و مقرر شد طی ۱۰ سال دولت سیزدهم ۴ میلیون واحد مسکونی احداث شود.
با توجه به اینکه دو سال قبل از دولت سیزدهم طرح اقدام ملی مسکن آغاز شد، پروژه اقدام ملی و واحدهای آغازنشده و برنامه ریزی‌هایی که در آن طرح انجام شد به پروژه طرح نهضت ملی مسکن متصل شد.
در برنامه ریزی برای اجرای این طرح، مکان‌یابی‌ها، برش‌های استانی، بخش خصوصی، بخش روستایی و بخش حمایتی برنامه ریزی شد».
وی توضیح داد: «در همان سال‌ها حدود ۶ میلیون متقاضی مسکن در سامانه مسکن حمایتی ثبت نام کردند و در پالایش‌هایی که انجام شد، یک میلیون و ۸۰۰ هزار متقاضی به عنوان متقاضیان واجد شرایط شناخته شدند.
از این تعداد واجدان شرایط، تعداد یک میلیون نفر مؤثر بودند که در حدود ۷۵۰ هزار فقره ریز وجه اولیه را انجام دادند.»

بیات‌منش ادامه داد: برای ۲۵۰ هزار متقاضی مؤثر باقی‌مانده از یک میلیون نفر متعهد شده، منتظریم منابع مالی بانکی تامین شود تا کار ساخت این واحدها رانیز آغاز کنیم.»
به گفته بیات‌منش، از حدود ۵ سال گذشته تاکنون، برای متقاضیان مؤثر مسکن که در سامانه مسکن حمایتی واجد شرایط شناخته شدند، ۲۸۰ هزار واحد عملیاتی و اجرایی شده و ۳۰ هزار واحد از واحدهای آغاز شده به مردم تحویل شده است. «وی ادامه داد: «هم‌اکنون دولت متعهد به ساخت مسکن برای یک میلیون متقاضی مؤثر و واجد شرایط است که برای ۴۰۰ هزار واحد دیگر از باقی‌مانده ۷۵۰ هزار واحد زمین‌تأمین شده و منتظریم تا تا تریق منابع مالی

بتوانیم این متقاضیان را به پروژه‌ها متصل کنیم و ساخت واحدها را شروع کنیم.»
به گفته سرپرست معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی ۳۶۰ هزار واحد هم‌اکنون در مرحله ساخت است و بالای ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارند.
وی در بخش دیگری از صحبت‌های خود اعلام کرد وزارت راه و شهرسازی تاکنون برای احداث یک میلیون و ۴۰۰ هزار واحد مسکن حمایتی زمین‌تأمین کرده است.
نگاهی به اظهارات مسعود بیات‌منش، سرپرست معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی و تفاوت‌های آماری در بیان دولت‌مدران در حوزه نهضت ملی مسکن را باید در برداشت متفاوت از طرح نهضت ملی مسکن جست‌وجو کرد.
به عبارتی، در دولت سیزدهم ۱- همه داده‌های تامین زمین انفرادی و گروهی زمین‌دولتی به متقاضیان واجد شرایط شهری و روستایی، پروژه‌های انبوه‌سازی در زمین‌های دولتی تا واگذاری زمین در طرح جوانی جمعیت، ۲- داده‌های ساخت مسکن روستایی (صرفاً آنهایی که با تسهیلات دولتی می‌سازند)، ۳- داده‌های بافت‌های فرسوده شهری (صرفاً آنهایی که از تسهیلات دولتی+ مشوق‌های تراکمی و هزینه‌ای استفاده می‌کنند)، ۴- داده‌های پروژه‌های دارای پیش‌پروانه، همگی به‌عنوان زیرمجموعه طرح نهضت ملی مسکن شناخته شده و معرفی می‌شوند.
برخلاف این موضوع، برخی از کارشناسان، نهضت ملی مسکن را صرفاً مسکن دولتی‌ساز می‌دانند.
به نظر می‌رسد آنچه مسعود بیات‌منش، سرپرست معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی می‌گوید، عمدتاً مسکن دولتی‌ساز بوده و مابقی طرح‌ها همچون واگذاری زمین، مسکن مسدود روستایی، نوسازی بافت‌های فرسوده و مسکن درحال ساخت نیروهای مسلح و برخی نهادهای عمومی جزء آن آمار نیست.

عددسازی یا برداشت‌های مختلف؟

بازار مسکن ایران بین سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶ یک رکورد عمیق رانچر به کرد.
آمارها نشان می‌دهد رکود بخش ساخت‌وساز در آن سال‌ها به قدری عمیق بوده که تعداد صدور پروانه مناطق شهری کشور به کفبر سال ۱۳۸۳ برگشته است.
بالتهابات ارزی اواخر سال ۱۳۹۶ و اوایل سال ۱۳۹۷، گرچه قیمت‌ها در بازار مسکن سر به فلک کشید اما همچنان در بخش عرضه رشد قابل ملاحظه‌ای رخ نداد.
به‌طوری‌که تعداد پروانه‌های ساختمانی و تعداد واحدهای درج شده در آن درحالی‌ا ۲۰۰ هزار فقره و ۷۵۰ هزار فقره در سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲ به ۱۲۰ هزار و ۳۳۰ هزار فقره رسیده بود که در سال ۱۳۹۷ نیز رشد ناچیزی رانچر به کرد.
این وضعیت در سال ۹۸ با شیوع کووید-۱۹ بازم تعریفی نداشت تا اینکه در سال ۱۳۹۹ و همزمان با اجرای طرح اقدام ملی مسکن، صدور پروانه به ۱۷۴ هزار و تعداد واحدها به ۴۹۰ هزار فقره رسید.
وضعیت سال ۱۳۹۹ در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ ادامه نیافت و روند ساخت‌وساز به میانگین سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۳ باگشت.
اما در سال ۱۴۰۲، روند ساخت‌وساز کمی بهتر شد و صدور پروانه‌های ساختمانی نسبت به سال ۱۴۰۱ رشد ۱۲ درصدی داشته، عددی که تعداد واحدهای مسکونی درج شده در پروانه‌ها را به حول و حوش ۴۷۰ هزار واحد می‌رساند.
این اعداد هرچند با تکلیف ساخت یک میلیون مسکن در سال (تکلیف قانون جهش تولید مسکن) و رکورد ساخت‌وساز سال ۱۳۹۹ (۱ اجرای طرح اقدام ملی مسکن) فاصله دارد اما به‌دعای اغلب کارشناسان واقعیت روی زمین بوده و ضروری است دولت چهاردهم، به جای توقف آن، موانع را اصلاح و رویکرد جدید مبتنی بر تسهیل ساخت‌وساز (تسهیل دسترسی به زمین و تسهیل صدور مجوز ساخت) را پیگیری کند.
براساس این آمارها، تعداد ساخت‌وساز گرچه در سال ۱۴۰۲ رشد ۱۲ درصدی داشته اما حدود ۱۴۷ هزار فقره پروانه ساختمانی (برای احداث ۴۶۹ هزار واحد مسکونی) درحالی است که این تعداد در سال ۱۳۹۹ بیش از ۱۷۴ هزار فقره پروانه (برای ساخت ۴۹۰ هزار و ۶۰۰ فقره واحد مسکونی) بوده است.
به عبارتی با وجود تکلیف ساخت یک میلیون مسکن در سال، طی سال گذشته دولت توانسته رکورد ساخت‌وساز سال ۱۳۹۹ را بزند.

با کنار هم قرار دادن اظهارات اخیر وزیر راه و شهرسازی که می‌گوید قراردادهای ساخت مسکن دولتی روی زمین ۹۹ ساله، زیر ۵۰۰ هزار واحد مسکونی است و همچنین اظهارات مسعود بیات‌منش، سرپرست معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی که در حال حاضر مدعی ۳۶۰ هزار واحد نهضت ملی مسکن در مرحله ساخت است، ابهامات تعداد واحدهای درحال ساخت نهضت ملی مسکن افزوده می‌شود.
به نظر می‌رسد تفاوت برداشت هادر همان چیزی نهفته است که جدول این گزارش توضیح می‌دهد. برداشت‌های متفاوت ناشی از مسکن دولتی ساز و واگذاری زمین برای ساخت خودمالکی است. البته در این میان، بخشی از مسکن دولتی‌ساز نیز هنوز در مرحله پیش‌پروانه است.

بر همین است، این آمارها نشان می‌دهد دولت چهاردهم باید واقعیتی را بپذیرد. واقعیت این است که علاوه بر بانک‌ها- که مهم‌ترین ابزار قانون جهش تولید مسکن یعنی سهم ۲۰ درصدی بخش مسکن از تسهیلات رانچر است- باید آورده کنند- دیگر بخش‌های دولتی به جز تامین زمین، نتوانسته‌اند تکلیف قانون جهش تولید مسکن را فراهم کنند.
به نظر می‌رسد ایا باید آمارها شفاف شوند و کارنامه دولت سیزدهم دقیق ارائه شود تا مشخص شود دولت چهاردهم چه کارنامه‌ای از خود برجامی‌گذار و ثانیاً لازم است دست‌فرمان اولیه قانون جهش تولید مسکن باید کاملاً تغییر کند.
به نظر می‌رسد فارغ از عملکرد، رویکردی که در دوره مهرداد بدربراش مبنی بر توجه به مردمی‌سازی مسکن شد باید در دولت چهاردهم نیز تداوم یابد و ضعف‌های آن برطرف شود؛ چراکه دوسال اول دولت سیزدهم نشان داد با دست‌فرمان قانون جهش تولید مسکن، مسکنی نخواهد شد یا حداقل ۸۰ درصد از تکالیف قانون به سرانجام نخواهد رسید.

ردیف	برنامه‌های مختلف تحت عنوان نهضت ملی مسکن	شرایط	سازنده مسکن	تعداد درحال ساخت یا واگذاری زمین
۱	واگذاری انفرادی و گروهی زمین دولتی به متقاضیان واجد شرایط شهری و روستایی	واگذاری زمین دولتی به صورت انفرادی یا گروهی به صورت اجاره ۹۹ ساله (قیمت زمین صفر) با اولویت روستاها و شهرهای متوسط و کوچک	برعهده مردم	زمین ۴۱۹ هزار واحد مسکونی تامین شده و درحال ساخت
۲	اجرای پروژه‌های انبوه‌سازی در زمین‌های دولتی برای متقاضیان واجد شرایط شهری	اجرای پروژه‌های انبوه‌سازی مسکن در شهرها و اراضی فاقد امکان واگذاری انفرادی و گروهی (قیمت زمین صفر)	دولتی‌ساز (از طریق انبوه‌سازان بخش خصوصی و عمومی)	شروع ساخت ۷۲۰ هزار واحد مسکونی
۳	تامین مسکن ملکی و سازمانی نیروهای مسلح	کمک دولت شامل تسهیلات ساخت، زمین، تخفیف عوارض صدور پروانه و…	نیروهای مسلح	۲۵۴ هزار واحد مسکونی
۴	واگذاری زمین به متقاضیان واجد شرایط قانون جوانی جمعیت	تامین زمین رایگان در راستای اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	برعهده مردم	تامین زمین مورد نیاز ساخت ۷۴ هزار واحد مسکونی
۵	نوسازی بافت‌های فرسوده	پرداخت تسهیلات ارزان قیمت، عدم دریافت عوارض صدور پروانه، اجرای طرح کلید به کلید و ارائه سایر مشوق‌های کالبدی و شهرسازی	برعهده مردم	۲۸۳ هزار واحد مسکونی
۶	نوسازی و بهسازی واحدهای مسکونی روستایی	پرداخت تسهیلات یارانه‌ای (با نرخ سود ۵ درصد) و ارائه خدمات مهندسی	برعهده مردم	۵۲۵ هزار واحد مسکونی
۷	پرداخت تسهیلات به بخش خصوصی دارای زمین مسکونی (خودمالکی)	پرداخت تسهیلات به متقاضیان ساخت مسکن دارای زمین بدون سپرده‌گذاری اولیه	برعهده مردم	۲۰۶ هزار فقره تسهیلات
۸	تکمیل واحدهای باقی‌مانده مسکن مهر و اقدام ملی مسکن	پیشرفت فیزیکی برخی پروژه‌ها بعضاً در حد ۱۰ درصد تحویل دولت سیزدهم داده شده	دولتی‌ساز (از طریق انبوه‌سازان بخش خصوصی و عمومی) + اقدام ملی مسکن (طرح دولت روحانی)	۲۵۰ هزار واحد مسکن مهر (طرح دولت احمدی‌نژاد)

صادرات

۳۲ میلیارد دلاری نفت در ۶ ماهه نخست

مجموع صادرات غیرنفتی ایران در ۶ ماهه سال جاری با ۶٫۵درصد افزایش به ۲۵٫۸ میلیارد دلار رسید. در این مدت ۲۳ میلیارد دلار نفت نیز صادر شده است. به گزارش تسنیم، میزان وزنی صادرات غیرنفتی در ۶ ماه سال جاری ۷۰ میلیون تن بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۳٫۵ درصد افزایش یافت. در این مدت ۲۳٫۲ میلیارد دلار نفت و ۶۰۰ میلیون دلار خدمات فنی و مهندسی صادر شده.
مجموع صادرات کشور در ۶ ماهه امسال به ۴۹٫۶ میلیارد دلار رسیده است. در این مدت میزان واردات کالا با احتساب ۲٫۵ میلیارد دلار شمش طلا به رقم ۳۲٫۶ میلیارد دلار رسید.
مجموع مبادلات تجاری کشور در این مدت ۸۲٫۲ میلیارد دلار بوده، در این مدت تراز تجاری کشور بدون نفت و خدمات فنی مهندسی با احتساب صادرات غیرنفتی ۲۵٫۸ میلیارد دلاری، ۶٫۸ میلیارد دلار منفی و با در نظر گرفتن نفت و خدمات فنی و مهندسی ۱۷ میلیارد دلار مثبت بوده است.
متوسط ارزش هر تن کالای صادراتی کشورمان در ۶ ماهه امسال با ۳ درصد افزایش به رقم ۶۶ دلار رسیده است. در این مدت ۲۸٫۱ میلیون تن محصولات پتروشیمی به ارزش ۱۱٫۳ میلیارد دلار صادر شده که به لحاظ وزن ۵ درصد و از حیث ارزش ۷ درصد افزایش داشته است.
چین با ۷٫۲ میلیارد دلار، عراق با ۵٫۲ میلیارد دلار، امارات متحده عربی با ۳٫۴ میلیارد دلار، ترکیه با ۲٫۴ میلیارد دلار، افغانستان با ۱٫۱ میلیارد دلار، پاکستان با یک میلیارد دلار و هند با ۹۰۰ میلیون دلار از عمده‌ترین مقاصد صادراتی کشورمان در این مدت بوده‌اند. این هفت کشور در مجموع ۸۱ درصد از وزن و ۸۲ درصد از ارزش کل صادرات کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

بیشترین میزان کالاهای وارداتی به کشورمان در ۶ ماهه امسال از مبدأ کشورهای امارات متحده عربی با ۱۰ میلیارد دلار، چین ۸٫۵ میلیارد دلار، ترکیه ۵٫۱ میلیارد دلار، آلمان ۱٫۲ میلیارد دلار، فدراسیون روسیه و هند هرکدام با ۸۰۰ میلیون دلار و هنگ‌کنگ با ۶۰۰ میلیون دلار بوده است.
۷۷ درصد از وزن و ۸۳ درصد از ارزش کل واردات کشور در این مدت از هفت کشور مذکور بوده است.
چین با ۱۵٫۷ میلیارد دلار، امارات با ۱۳٫۴ میلیارد دلار و ترکیه با ۷٫۵ میلیارد دلار سه شریک عمده تجاری کشورند.

مابجاری طلب ۱۲۰ هزار میلیارد تومانی مپنا

از دولت

در روزهای گذشته خبری از امتناع شرکت مپنا در پرداخت سود سهام عدالت منتشر شد. در همین خصوص مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس در این باره از پنج‌بار مکاتبه سپرده‌گذاری مرکزی با شرکت مپنا برای واریز سود سهام عدالت خبر داده و گفته ۲۵ هزار میلیارد تومان سود مرحله سوم سهام عدالت لنگ سهم ۵۰۰ میلیارد تومانی مپناست که به سهامداران پرداخت شود. با وجود پیگیری شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و سازمان بورس، شرکت مپنا تاکنون سود سهام عدالت را به سهامداران پرداخت نکرده است.
عدم پرداخت این سود، باعث نگرانی سهامداران شده و به گونه‌ای بی‌اعتمادی از سوی شرکت به سهامداران بازار سهام و همچنین بیش از ۵۰ میلیون نفر ذی‌نفع سهام عدالت القا کرده است. نکته قابل تاملی که پس از رسانه‌ای شدن این خبر منتشر شده، اد‌عای طلب ۱۲۰ هزار میلیارد تومانی مپنا از دولت است.
در این خصوص معاون اقتصادی مالی گروه مپنا در واکنش به اظهارات مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس اعلام کرده که حجم مطالبات از دولت، امکان پرداخت سود سهام عدالت را از گروه مپنا سلب کرده است.

احمدرضا فراست، معاون اقتصادی مالی گروه مپنا در این زمینه گفت که مپنا امروز بیش از ۱۲۰ هزار میلیارد تومان طلب حسابرسی‌شده از کارفرمایان دولتی دارد و طی مکاتبات متعدد با مبادی ذی‌ربط آمادگی خود را برای تسویه بدهی ۵۰۰ میلیارد تومانی از دولت مشروط کرده و درحالی‌که شرکت مپنا از دولت طلب دارد، معاون این شرکت پیشنهاد داده به جای پرداخت نقدی سود سهام عدالت، این مبلغ از طریق تهاتر با بدهی دولت به شرکت مپنا تسویه شود.
خبرگزاری تسنیم در گزارشی نوشت: «این پیشنهاد هرچند ممکن است به نظر برخی منطقی بنیاید، اما دواوق منجر به انحراف از مشکل اصلی شده و تسویه فوری سود سهامداران عدالت را به خطر می‌اندازد. ضمن اینکه ایراداتی به شرح زیر ایجاد می‌کند:

۱- عدم شفافیت مالی؛ به‌زعم برخی کارشناسان عدم پرداخت سود سهام عدالت نشان‌دهنده عدم شفافیت مالی و مدیریتی در شرکت مپناست. این عدم شفافیت نه تنها به اعتماد سهامداران به شرکت آسیب می‌زند، بلکه به اعتبار کلی بازار سرمایه نیز لطمه وارد می‌کند.

۲- مسئولیت‌گریزی؛ پیشنهاد تهاتر بدهی‌های دولت به جای پرداخت نقدی سود، به معنای نوعی مسئولیت‌گریزی از سوی شرکت مپنا تلقی می‌شود. سهامداران عدالت نباید به دلیل مشکلات مالی دولت یا شرکت متضرر شوند.

۳- آ‌درس انحرافی؛ پیشنهاد تهاتر به جای پرداخت نقدی سود می‌تواند یک راهکار انحرافی تلقی شود که در درازمدت مشکلات بیشتری را برای سهامداران به وجود خواهد آورد. این راهکار به جای حل مشکل، آن را پیچیده‌تر و مبهم‌تر می‌کند.»
تسنیم در پایان نوشت: «سازمان بورس به‌عنوان نهاد ناظر بر بازار سرمایه باید با جدیت و سرعت به این مساله ورود کند. عدم اقدام مناسب از سوی سازمان بورس می‌تواند به‌نوعی نشان‌دهنده ضعف نظارتی و مدیریتی این نهاد باشد و نکته پایانی اینکه، اگر زور شرکت بزرگی مثل مپنا به دولت نمی‌رسد که طلب خود را وصول کند نباید سهامداران عدالت را که از قشر ضعیف یا متوسط جامعه به لحاظ درآمدی‌اند، وجه‌المصلحه قرار دهد و پرداخت رقم ناچیز ۵۰۰ میلیارد تومانی به اقشار ضعیف را به دریافت طلب ۱۲۰ هزار میلیارد تومانی از دولت مشروط کند.»